

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊อง ของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEARNING STYLES AND CHARACTERISTICS OF SMART FARMER IN WESTERN REGION, THAILAND

นันทนา ทองกลั่น / Nantana Tongklun ¹

ศุภรักษ์ อธิคมสุวรรณ / Supharuk Aticomswan ²

ระวี จุฑาสงศ์ / Ravee Chudasring ³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก 2) ศึกษาคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ เกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 400 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรภูมิภาคตะวันตกมีรูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.30 รองลงมา ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้แบบคิดเอกนัย คิดเป็นร้อยละ 35.00 รูปแบบการเรียนรู้แบบดูดซึม คิดเป็นร้อยละ 8.00 และรูปแบบการเรียนรู้แบบคิดอเนกนัย คิดเป็นร้อยละ 7.80 ตามลำดับ 2) เกษตรกรมีคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) รูปแบบการคิดอเนกนัยมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องทางลบในระดับต่ำ ($r = -.125^*$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้, เกษตรกรปราดเปรี๊อง

¹ นิสิตระดับปริญญาโท ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน (Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus), Nantana.ton@ku.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน (Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus), fedusrat@ku.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Faculty of Education, Chulalongkorn University), ravee.chuda@gmail.com

ABSTRACT

The research aimed to 1) study learning styles of farmers in the western region, 2) identify smart farmer characteristics among farmers in the western region, and 3) analyze the relationship between learning styles and smart farmer characteristics among farmers in the western region. The sample in the study was 400 farmers, selected by multi-stage sampling. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and point-biserial correlation coefficient.

The findings of the study indicated that 1) farmers in the western region had accommodating learning style the most, accounting for 35.30%, followed by converging learning style of 35.00%, assimilating learning style of 8.00%, and diverging learning style of 7.80%, respectively. 2) Overall farmers had smart farmer characteristics at a high level. 3) Diverging learning style was negatively related to smart farmer characteristics at a low level ($r = -.125^*$) with statistical significance.

Keyword: learning style, smart farmer

บทนำ

ในปีพุทธศักราช 2556 ภาครัฐมีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมผลักดันการพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน คนไทยอยู่ดีกินดี มีความเสมอภาคและเป็นธรรม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ให้ความสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง ที่มีความพร้อมทั้งในแง่องค์ความรู้ ด้านการผลิต การตลาด มีการนำเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิธีการปฏิบัติที่ดีมาใช้ผสมผสานกับองค์ความรู้สมัยใหม่ที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตร โดยได้ให้ความหมาย “เกษตรกรปราดเปรื่อง” ไว้ว่า บุคคลที่มีความภูมิใจในการเป็นเกษตรกร มีความรอบรู้ในระบบการผลิตด้านการเกษตรแต่ละสาขา มีความสามารถในการวิเคราะห์ เชื่อมโยงและบริหารจัดการการผลิตและการตลาด โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ คำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559: ออนไลน์)

การที่จะได้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่องนั้นจะต้องผ่านเกณฑ์คุณสมบัติ 2 ข้อหลัก ได้แก่ คุณสมบัติหลักของเกษตรกรปราดเปรื่อง ได้แก่ 1) มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือน/ปี 2) มีคุณสมบัติพื้นฐาน 6 ข้อ โดยต้องผ่านการพิจารณาตามตัวบ่งชี้อย่างน้อยหนึ่งตัวบ่งชี้ในแต่ละคุณสมบัติ ได้แก่ มีความรู้เรื่องที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และมีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร โดยได้มุ่งเน้นพัฒนา Developing Smart Farmer คือ เกษตรกรที่ยังไม่เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง เนื่องจาก

ผลจากการคัดกรองยังไม่สามารถผ่านคุณสมบัติ ทั้งด้านรายได้ที่ไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือน/ปี (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556) และทรงเกียรติ อิงคามระธร และคณะ (2561: ออนไลน์) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจังหวัดตราขบุรีให้เป็น Smart Farmer โดยการเรียนรู้จาก Smart Farmer ต้นแบบ พบว่า เกษตรกรมีการเรียนรู้ที่ดีจากการปฏิบัติ มากกว่าการรับฟังมีการทำตามแบบ และมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมและประสบการณ์ไว้ด้วยกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร และเรียนรู้จากประสบการณ์โดยนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้

การส่งเสริมการเกษตรในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทั้งในลักษณะรายบุคคล รายกลุ่ม แต่พบว่า การดำเนินงานในพื้นที่ยังขาดการกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ชัดเจน (กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563: ออนไลน์) โดยหลักจิตวิทยา การส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งจิตใจและร่างกายของเกษตรกร ซึ่งมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ (วรทัศน์ อินทร์คัมพร, 2546: ออนไลน์) และกระบวนการถ่ายทอดและส่งผ่านเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกรมีความแตกต่างของปัจจัยจากเกษตรกร เช่น ความสูงวัย ความสามารถในการเรียนรู้ และแรงจูงใจ (ลัทพร รัตนวราภักษ์, 2562: ออนไลน์) การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มองค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (ฉัฐสิณี หาญกิตติชัย และชาติรี บุญนาค, 2563: 100) และองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้ทั้งในด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ดีตามศักยภาพของตนเอง และต้องมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด รูปแบบการคิด รูปแบบการเรียนรู้ เป็นต้น (มาลีณี จุฑาปะมา, 2554: 100) แนวทางหนึ่งที่จะสามารถขับเคลื่อนโครงการเกษตรปราดเปรื่องให้ประสบผลสำเร็จก็คือการทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้กับเกษตรกรบนความแตกต่างระหว่างบุคคล และรูปแบบการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์และต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน (วิชาญ เลิศลพ, 2554: ออนไลน์)

จากการที่ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้จากเอกสารต่าง ๆ พบความสำคัญของการศึกษารูปแบบการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนและผู้สอนเข้าใจกันมากขึ้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีวิธีการเรียนรู้หรือแนวทางการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจง ทำให้สามารถวางแผนและเตรียมการสอนหรือจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ได้ ตามที่ ทิศนา แคมณี (2560: 15) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ว่า ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษารูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนและปรับการสอนให้ตอบสนองกับรูปแบบการเรียนรู้ให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุดและเต็มประสิทธิภาพตนเอง และรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่มีลักษณะบางประการคล้ายคลึงกับลักษณะการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ในการทำอาชีพการเกษตร

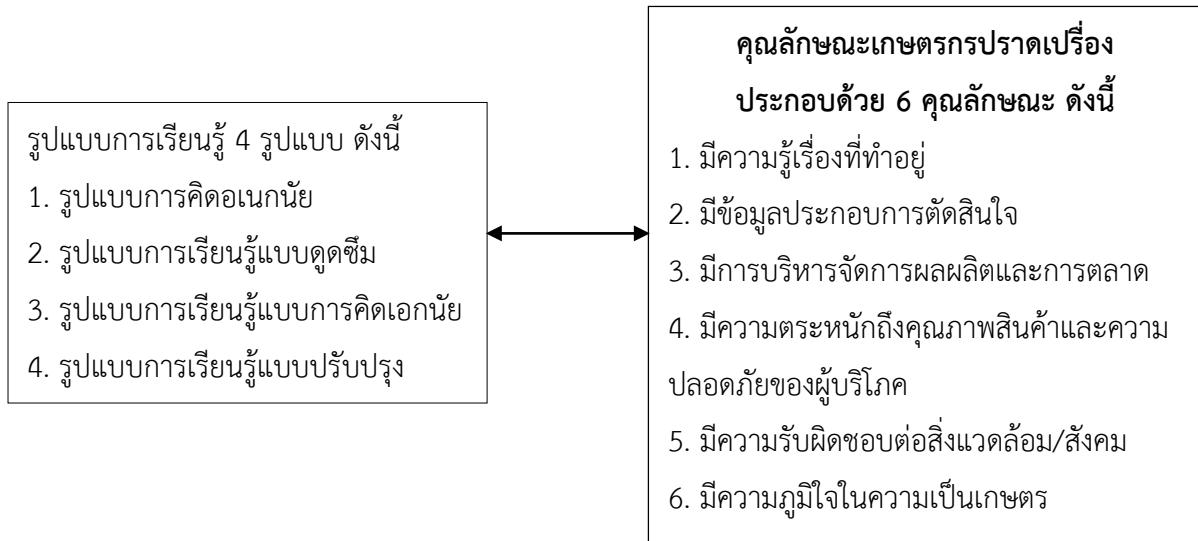
จากปัญหาที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกร เพื่อให้เข้าใจถึงรูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกร ข้อมูลที่ค้นพบเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้จะสามารถนำเสนอแนวทางพัฒนาการเกษตรให้ก้าวหน้าด้วยการพัฒนาเกษตรกร การศึกษาคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกร สามารถนำเสนอแนวทางพัฒนาเกษตรกรตามลักษณะของคุณสมบัติเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องได้ ทำให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ที่เต็มประสิทธิภาพของตนเอง โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษากลุ่มเกษตรกรภูมิภาคตะวันตก เนื่องจากภูมิภาคตะวันตกมีความสำคัญในแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และมีอุตสาหกรรมเกษตรที่สำคัญ อาทิ สุกอร์ ข้าว อ้อย ผัก สับปะรด เป็นต้น อีกทั้ง รูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ยังสามารถพัฒนาภาคการเกษตรไทยให้มีศักยภาพด้วยการพัฒนาเกษตรกรที่เป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการเกษตร ภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ให้ประเทศไทยก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านเกษตรกรรมต่อไปในอนาคต (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559: ออนไลน์)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกรภูมิภาคตะวันตก โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของ Kolb (1984: 41) และแบบสอบถามของกัมพล ทองเรือง (2556: ออนไลน์) ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ 4 รูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบการคิดเอนกนัย 2) รูปแบบการเรียนรู้แบบดูดซึม 3) รูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอนกนัย และ 4) รูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุง และศึกษาคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องโดยภาพรวมจากคุณสมบัติ 6 ประการ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556) ได้แก่ มีความรู้เรื่องที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม และมีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกรตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของเกษตรกร

เกษตรกร หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ประกอบการเกษตร หรือนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบการเกษตร และได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับหน่วยงานที่ขึ้นทะเบียน ได้แก่ การปลูกพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำนาเกลือสมุทร การปลูกหม่อน การเลี้ยงไหม การเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ และเกษตรอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคหรือจำหน่ายหรือใช้งานในฟาร์ม อยางใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน

ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้

Kolb (1984: 41) กล่าวถึง รูปแบบการเรียนรู้ว่าเป็นเครื่องมือทางพันธุกรรม ประสบการณ์เดิมและความต้องการของสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ คือ ประสบการณ์เชิงรูปธรรม การสังเกตอย่างไตร่ตรอง การสร้างมโนทัศน์เชิงนามธรรม และการทดลองปฏิบัติ

วงจรการเรียนรู้ของ Kolb

รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดย Kolb (1984: 41) กล่าวถึง วงจรการเรียนรู้ของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

Concrete Experience (CE) ประสบการณ์เชิงรูปธรรม หมายถึง ขั้นตอนที่คุณเข้าไปมีส่วนร่วมและรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ เน้นการใช้ความรู้สึกมากกว่าความคิด ทำความเข้าใจเฉพาะประเด็นที่ไม่เหมือนใครโดยสันชาตญาณ

Reflective Observation (RO) การสังเกต หมายถึง ขั้นตอนที่คุณทำความเข้าใจในความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ โดยสังเกตและอธิบายสถานการณ์อย่างรอบคอบ เน้นการไตร่ตรองและทำความเข้าใจ

Abstract Conceptualization (AC) การสร้างแนวคิดนามธรรม หมายถึง ขั้นตอนที่บุคคลมุ่งเน้นการใช้ตรรกะความคิด มีเหตุผล ใช้ความคิดในการสรุปรวบยอดเป็นหลักการต่าง ๆ

Active Experimentation (AE) ทดลองปฏิบัติจริง หมายถึง ขั้นตอนที่บุคคลมุ่งเน้นการทดลองปฏิบัติจริง

โดย Kolb ได้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ 4 รูปแบบ ได้แก่

แบบคิดออกเนกนัย (diverging) คือ รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ประสบการณ์และความรู้สึก มีความสามารถสรุปรวมความคิดที่มีรายละเอียดซับซ้อนได้

แบบดูดซึม (assimilating) คือ รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการคิดนามธรรม และการคิดไตร่ตรอง สามารถรวบรวมข้อมูลอย่างกว้างจากแหล่งต่าง ๆ แล้วสรุปด้วยเหตุผลของตนเอง สร้างแนวคิดใหม่

แบบคิดเอกนัย (converging) คือ รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นใช้ความคิด และนำความคิดไปทดลองปฏิบัติมีความสามารถในการรับรู้และร่วมมือในประสบการณ์ ชอบทำงานกับวัตถุมากกว่า

แบบปรับปรุง (accommodating) คือ รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ประสบการณ์จริงรูปธรรมและการทดลองปฏิบัติ ชอบการทดลองปฏิบัติ ลองผิดลองถูก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้

นิยามศัพท์

รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะที่แสดงวิธีการเรียนรู้ของแต่ละคนที่แตกต่างกันออกไปกระทำจนเป็นนิสัยจนทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และนำไปสู่ผลสำเร็จ

เกษตรกรปราดเปรื่อง (smart farmer) หมายถึง บุคคลที่มีความรอบรู้ในระบบการผลิตและการตลาดโดยคำนึงถึงคุณภาพ ความปลอดภัยของผู้บริโภค และสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ได้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และมีคุณสมบัติพื้นฐาน 6 ข้อ ประกอบด้วย มีความรู้เรื่องที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาดมีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมและความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการเรียนรู้ 4 รูปแบบตามแนวคิด Kolb (1984: 25-30) ได้แก่ รูปแบบการคิดออกเนกนัย รูปแบบการเรียนรู้แบบดูดซึม รูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกนัย และรูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุง มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ 1 รูปแบบ

วิธีดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรในภูมิภาคตะวันตกตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (เมนู วัลยะเพชร, ม.ป.ป.: ออนไลน์) ที่ลงทะเบียนเกษตรกร จำนวน 364,114 ครัวเรือน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560: ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด แบบสำรวจรายการ (check list) เป็นการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ที่อยู่ รายได้/ครัวเรือน/ปี ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว ประเภทการเกษตรที่ประกอบอาชีพ การถือครองที่ดิน

ตอนที่ 2 รูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกร เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อได้มาซึ่งรูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกร โดยพัฒนาปรับปรุงมาจากแบบสอบถามตามแนวคิดและทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของ Kolb (1984: 41) และแบบสอบถามของกัมพล ทองเรือง (2556: ออนไลน์) โดยได้ปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับลักษณะของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 36 ข้อ โดยให้ข้อความที่แสดงลักษณะการเรียนรู้แต่ละลักษณะ 4 ลักษณะ และให้คะแนนตามลักษณะว่าแต่ละข้อความนั้นเป็นลักษณะของเกษตรกรมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยได้กำหนดระดับพฤติกรรมและน้ำหนักคะแนนดังนี้

ไม่เป็นลักษณะของผู้ตอบแบบสำรวจ ให้	1	คะแนน
ค่อนข้างจะไม่เป็นลักษณะของผู้ตอบแบบสำรวจ ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ ให้	3	คะแนน
ค่อนข้างจะเป็นลักษณะของผู้ตอบแบบสำรวจ ให้	4	คะแนน
เป็นลักษณะของผู้ตอบแบบสำรวจ ให้	5	คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องในภูมิภาคตะวันตก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อได้มาซึ่งระดับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องในภูมิภาคตะวันตกเป็นคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยได้กำหนดระดับพฤติกรรมและเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มีพฤติกรรมระดับน้อยที่สุด ให้	1	คะแนน
มีพฤติกรรมระดับน้อย ให้	2	คะแนน
มีพฤติกรรมระดับปานกลาง ให้	3	คะแนน
มีพฤติกรรมระดับมาก ให้	4	คะแนน
มีพฤติกรรมระดับมากที่สุด ให้	5	คะแนน

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม รวมทั้งการใช้ถ้อยคำ ภาษาเพื่อให้เกิดความถูกต้องและเกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากค่า (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่าค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1.00 ทุกข้อ

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้เกษตรกรในจังหวัดสมุทรสงครามทดลองตอบแบบสอบถาม และตรวจให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามแล้วตรวจสอบความเชื่อมั่นใช้การคำนวณค่าสถิติของคะแนนรวมทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าข้อมูลในแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2564 จนถึงวันที่ 30 กรกฎาคม 2564

5. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

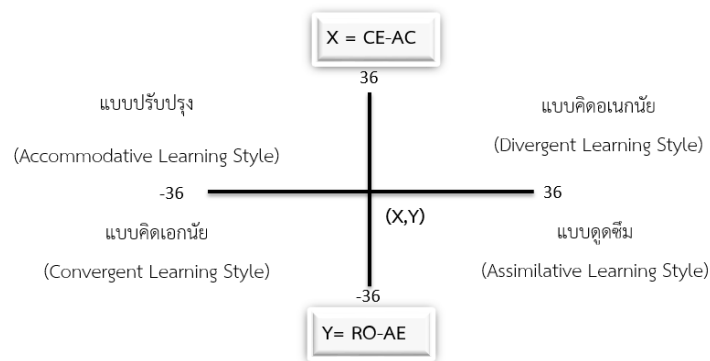
5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกร ประกอบด้วยแจกแจงความถี่ ร้อยละ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกร โดยนำรูปแบบการเรียนรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้มาแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ ตามรูปแบบการเรียนรู้ 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการคิดอเนกนัย รูปแบบการเรียนรู้แบบดูซึม รูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกนัย และรูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุง

ผู้วิจัยคิดคะแนนของเกษตรกรแต่ละคนโดยรวมคะแนนในแต่ละลักษณะการเรียนรู้ จะได้คะแนนรวมของลักษณะ CE, RO, AC และ AE ตามลำดับ (วิชาญ เลิศลพ, 2554: ออนไลน์) โดยมีวิธีคิดคะแนน ดังนี้

1) นำคะแนนรวมของลักษณะ CE ลบด้วยคะแนนรวมของลักษณะ AC ซึ่งแทนด้วย $X = CE - AC$

- 2) นำคะแนนรวมของลักษณะ RO ลบด้วยคะแนนรวมของลักษณะ AE ซึ่งแทนด้วย $Y = RO - AE$
- 3) นำค่า (X, Y) มาหาจุดตัด (Co-ordinate) ว่า ตกอยู่ในควอดแรนท์ใด
- 4) วงจรการเรียนรู้ตามประสบการณ์แต่ละขั้นตอนมีข้อคำถามละ 9 ข้อ ซึ่งคะแนนสูงสุดของแต่ละข้อ คือ 5 คะแนน และคะแนนต่ำสุดแต่ละข้อ คือ 1 คะแนน ดังนั้น คะแนนสูงสุดของแต่ละขั้นตอนเท่ากับ 45 คะแนน และคะแนนต่ำสุดของแต่ละลักษณะเท่ากับ 9 คะแนน ดังนั้นค่าที่ได้จากการลบของคะแนนขั้นตอน CE กับคะแนนขั้นตอน AC ซึ่งแทนด้วย $CE - AC$ และค่าที่ได้จากการลบของคะแนนขั้นตอน RO กับคะแนนขั้นตอน AE ซึ่งแทนด้วย $RO - AE$ มีค่าอยู่ระหว่าง -36 ถึง 36 แสดงได้ด้วยรูปดังนี้

ภาพที่ 2 วิธีการหาจุดตัดของรูปแบบการเรียนรู้

การแปลความหมาย

ถ้าจุดตัดของคะแนนตกอยู่ในควอดแรนท์ที่ 1 จะได้ว่า เกษตรกรผู้นั้นมีรูปแบบการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

ถ้าจุดตัดของคะแนนตกอยู่ในควอดแรนท์ที่ 2 จะได้ว่า เกษตรกรผู้นั้นมีรูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุง

ถ้าจุดตัดของคะแนนตกอยู่ในควอดแรนท์ที่ 3 จะได้ว่า เกษตรกรผู้นั้นมีรูปแบบการเรียนรู้แบบคิดเอกราย

ถ้าจุดตัดของคะแนนตกอยู่ในควอดแรนท์ที่ 4 จะได้ว่า เกษตรกรผู้นั้นมีรูปแบบการเรียนรู้แบบดูดซึม

แต่ถ้าจุดตัดของคะแนนตกอยู่บนแกนหนึ่งหรือทั้งสองแกน ผู้วิจัยจะตัดข้อมูลนั้นทิ้ง เพราะไม่สามารถจัดเข้าในแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งของแบบการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบ

5.3 การวิเคราะห์หาระดับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่อง ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การกำหนดเกณฑ์ของการแปลความหมายโดยมีความกว้างของชั้น (ละเอียด ศีลน้อย และกันทิมาลย์ จินดาประเสริฐ, 2561: 118-119) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.20-5.00 แสดงว่า มีคุณลักษณะเกษตรกรปราดเป็รื่องระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.40-4.19 แสดงว่า มีคุณลักษณะเกษตรกรปราดเป็รื่องระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.60-3.39 แสดงว่า มีคุณลักษณะเกษตรกรปราดเป็รื่องระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.80-2.59 แสดงว่า มีคุณลักษณะเกษตรกรปราดเป็รื่องระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.79 แสดงว่า มีคุณลักษณะเกษตรกรปราดเป็รื่องระดับน้อยที่สุด

5.4 การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเป็รื่องของเกษตรกรใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกร

พบว่า เกษตรกรภูมิภาคตะวันตกมีรูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 รองลงมา ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้แบบคิดเอกนัย จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รูปแบบการเรียนรู้แบบคูดซิม จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และรูปแบบการเรียนรู้แบบคิดอเนกนัย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 ตามลำดับ

ทั้งนี้ พบว่า มีเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่สามารถจำแนกรูปแบบการเรียนรู้ได้ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกร

(n = 400)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แบบคิดอเนกนัย	31	7.80
แบบคูดซิม	32	8.00
แบบคิดเอกนัย	140	35.00
แบบปรับปรุง	141	35.30
ไม่สามารถจัดอยู่รูปแบบใดได้	56	14.00
รวม	400	100.00

2. คุณลักษณะเกษตรกรปราดเป็รื่อง

พบว่า เกษตรกรภูมิภาคตะวันตกมีคุณลักษณะเกษตรกรปราดเป็รื่องโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.76) และเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านความภูมิใจในความเป็นเกษตรกรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.73) รองลงมา ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.76) ด้านการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.76) ด้านมีข้อมูล

ประกอบการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.75) ด้านมีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.79) และด้านมีความรู้เรื่องที่ทำอยู่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องรายด้าน

(n = 400)			
คุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊อง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มีความรู้เรื่องที่ทำอยู่	3.48	0.81	มาก
มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	3.60	0.75	มาก
มีการจัดการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด	3.61	0.76	มาก
มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค	3.59	0.79	มาก
มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/ สังคม	3.63	0.76	มาก
ความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร	3.83	0.73	มาก
รวม	3.62	0.76	มาก

3. ความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก

รูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกนัย พบค่า p value = .012 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกนัย มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องในทิศทางลบระดับต่ำ ($r = -.125^*$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก

รูปแบบการเรียนรู้	คุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊อง		
	ค่าความสัมพันธ์ (r)	p value	ระดับความสัมพันธ์
รูปแบบการเรียนรู้แบบคิดเอกนัย	.023	.643	ระดับต่ำ
รูปแบบการเรียนรู้แบบดูดซึม	.015	.763	ระดับต่ำ
รูปแบบการเรียนรู้แบบคิดเอกนัย	-.125*	.012	ระดับต่ำ
รูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุง	.082	.100	ระดับต่ำ

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. รูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกรภูมิภาคตะวันตก

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรภูมิภาคตะวันตกส่วนใหญ่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุง (accommodating) จึงอภิปรายผลได้ว่า เกษตรกรภูมิภาคตะวันตกมีรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ประสบการณ์จริงและการทดลองปฏิบัติจากการได้เห็น ได้ฟัง ได้สัมผัสประสบการณ์โดยตรงแล้วนำไปทดลอง

ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาตามแนวทางของตนเอง มีความชื่นชอบการทดลองปฏิบัติ ขอบลองผิดลองถูก สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เสมอ และมีความกล้าจะตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gaurav et al. (2017) ได้ศึกษา รูปแบบการเรียนรู้สำหรับการออกแบบโมดูลการเรียนรู้ทางไกลสำหรับเกษตรกรในเขตเขา Uttarakhand พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุง (accommodating) โดยได้ให้เหตุผลไว้ว่ามีแนวโน้มว่าเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ทำงานเกษตรกรรมมาหลายปีแล้ว และพวกเขาเรียนรู้การปฏิบัติภาคสนามด้วยการทำและทดลองด้วยตัวเอง และมีการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่การเกษตร ประกอบกับ Franz et al. (2010) ได้ศึกษาเรื่อง เกษตรกรเรียนรู้ได้อย่างไร: ผลกระทบต่อการเกษตร เกษตรกรได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์โดยตรงซึ่งกระตุ้นโดยการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มีการเรียนรู้วิธีการทำ วิธีการคิดมาจากบรรพบุรุษ เกิดกระบวนการครูพักลักจำ จากรุ่นสู่รุ่น โดยการจำขั้นตอนวิธีการแล้วนำมาใช้ในการประกอบอาชีพและมีการนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรให้เข้ากับยุคสมัยของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงเกียรติ อิงคามระธร และคณะ (2561: ออนไลน์) ที่ได้ศึกษาการถอดบทเรียนและการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของ Smart Farmer ต้นแบบด้านการปลูกสับปะรดในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกรปราดเปรี๊องต้นแบบ คือ การสังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ มีการศึกษาแหล่งความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และที่สำคัญคือเกษตรกรต้นแบบมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยผ่านกระบวนการไตร่ตรองและนำไปปรับใช้กับบริบทต่าง ๆ ที่เหมาะสมจนเกิดแนวทางปฏิบัติที่ดีซึ่งมีความสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของเกษตรกรภูมิภาคตะวันตกที่ได้ค้นพบ

2. คุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก

จากการวิจัย คุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรี๊องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า คือ คุณลักษณะด้านมีความรู้ด้านที่ทำอยู่ มีข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความรู้ด้านเทคโนโลยีเกษตร และการถ่ายทอดความรู้ การเป็นวิทยากร สอดคล้องกับงานวิจัยของนารา กิตติเมธิกุล, วรางคณา ถาวรวิริยตระกูล และธนชาติ เราประเสริฐ (2559) ได้ศึกษาความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเกษตรกรตัวอย่างในจังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการใช้เครื่องมือที่ทันสมัย ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยเกษตรกรที่สามารถใช้เทคโนโลยี หรือสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีด้วยบุคคลอื่น สามารถถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบเอกสารและเป็นลายลักษณ์อักษรได้ดีกว่าเกษตรกรที่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีได้และจากการวิจัยเกษตรกรภูมิภาคตะวันตก ได้จัดอยู่ในกลุ่ม Developing Smart Farmer เนื่องจากเกษตรกรยังไม่เข้าสู่การเป็น Smart Farmer เนื่องจากไม่ผ่านคุณสมบัติทางด้านรายได้ แต่ผ่านคุณสมบัติพื้นฐานไม่ครบทั้ง 6 ข้อ ปัญหาและอุปสรรคของการผลักดันเกษตรกรภูมิภาคตะวันตกให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง พบว่า คุณสมบัติของเกษตรกร ด้านรายได้ไม่น้อยกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือน/ปี มีเกษตรกรที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 93.0 เนื่องจากสาเหตุของปัญหาเกิดจากราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ปัญหาภาระหนี้สินครัวเรือนของเกษตรกร สอดคล้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ

(2562: ออนไลน์) ได้ศึกษาหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรปี 2562 พบว่า เกษตรกรจังหวัดสุพรรณบุรีมีสัดส่วนของครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นหนี้ร้อยละ 59.30 และปัจจัยที่ส่งผลให้มีหนี้สินมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ครัวเรือนที่มีการสมรสจะมีโอกาสเป็นหนี้มากกว่าครัวเรือนที่มีสถานภาพโสดหรือหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่มีเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพครอบครัวแต่งงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.50

3. ความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันตก

จากการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกลัคนัยเพียงรูปแบบเดียวที่มีค่า p value = .012 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกลัคนัย มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องในทิศทางลบระดับต่ำ ($r = -.125^*$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เกษตรกรมีรูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกลัคนัยมากขึ้นทำให้คุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องลดลง เนื่องจากเกษตรกรมีรูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกลัคนัยตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Kolb (1984: 41) เป็นผู้มีบุคลิกการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงวิธีการระหว่างการเรียนรู้เน้นใช้เหตุผลเพื่อสรุปเป็นหลักการแล้วนำมาสู่การทดลองปฏิบัติจริง ชอบทำงานกับวัตถุมากกว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและการเข้าสังคม จุดเด่นของบุคคลประเภทนี้มีความเชี่ยวชาญงานด้านเทคนิค และมีความสำคัญต่อประสิทธิผลในการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ประกอบกับ Kamarulzaman (2012) ได้ทำการศึกษา การทบทวนอย่างมีวิจรรย์ญาณเกี่ยวกับผลกระทบต่อบุคลิกภาพในรูปแบบการเรียนรู้โดยกล่าวถึง บุคลิกภาพของผู้ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกลัคนัยว่าเป็นผู้ที่ชอบค้นหา ทดสอบ และทดลองสิ่งใหม่ ๆ มีการตัดสินใจเร็ว ไม่ชอบการบรรยายและการทำงานกลุ่ม ประกอบกับ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา (2564: ออนไลน์) ได้รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องจากการพิจารณาถึงช่วงวัยและลักษณะการประกอบการเกษตรโดยเกษตรกรทั่วไป สนับสนุนให้มีแนวคิดเป็นผู้ประกอบการเกษตรใช้การวางแผนการตลาดนำการผลิต และใช้กระบวนการกลุ่ม และการจัดการแบบแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตการตลาด มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มจะเห็นได้ว่าเมื่อเทียบกับบุคลิกเกษตรกรที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกลัคนัยกับแนวทางการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง จะมีความแตกต่างเรื่อง การใช้กระบวนการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเกษตรกร ด้วยประการนี้เมื่อเกษตรกรมีรูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอกลัคนัยมากขึ้น ส่งผลให้มีคุณลักษณะของเกษตรกรปราดเปรื่องน้อยลง อีกทั้ง สอดคล้องกับฉัฐสิณี หาญกิตติชัย และชาติรี บุญนาค (2563: 97) ได้ศึกษาการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องและองค์กรเกษตรกรต้นแบบ ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องไว้ว่ายึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในชุมชน ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า

ไปอย่างสมดุลกับสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นที่มีการพัฒนาต่อเนื่องและเป็นขั้นตอน โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ ภูมิปัญญาและทรัพยากรด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อมูลที่ค้นพบสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางออกแบบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ และทักษะทางด้านการเกษตรที่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร และนำข้อมูลไปวางแผนพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรได้ในอนาคต

1.2 ข้อมูลที่ค้นพบสามารถนำไปพัฒนาแนวทางผลักดันให้เกษตรกรไทยก้าวสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องควรส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรโดยเน้นเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง สำรวจความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก สร้างองค์ความรู้ รายได้ และเจ้าหน้าที่ด้านการเกษตรสามารถเป็นเพื่อนคู่คิดได้จึงจะทำให้เกษตรกรมีคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องได้ดียิ่งขึ้น และก้าวเข้าสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ควรศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะ ด้านการจัดการความรู้ และด้านอื่น ๆ รูปแบบการดำเนินงาน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงและเหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน รูปแบบการเรียนรู้ รวมทั้งบริบทของข้อมูลส่วนบุคคล อาทิ เพศ และอายุ

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีทักษะด้านการถ่ายทอดความรู้ในระดับน้อย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาการส่งเสริมแนวทางเพิ่มทักษะการถ่ายทอดความรู้ และการเป็นวิทยากรให้กับเกษตรกร รวมทั้งความรู้ทางด้านเทคโนโลยี

สรุป

ผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า เกษตรกรภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้มีรูปแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุง ควรจัดการสอนโดยการนำเสนอเนื้อหาเริ่มด้วยข้อมูลหลักฐานและนำเอาวิธีการที่ได้เรียนรู้การฝึกปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ คุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องของเกษตรกรในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรูปแบบการเรียนรู้แบบการคิดเอहनัย มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องในทิศทางลบระดับโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เกษตรกรมีรูปแบบการเรียนรู้แบบคิดเอहनัยมากขึ้นทำให้คุณลักษณะเกษตรกรปราดเปรื่องลดลง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). **คู่มือขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer**. ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.trat.doae.go.th>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2560**. ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2561, จาก <https://data.go.th/dataset/2560>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2556). **คู่มือแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer**. ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.opsmoac.go.th>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2559). **แผนการพัฒนากษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2565, จาก <http://www.oae.go.th>
- กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). **คู่มือดำเนินการโครงการพัฒนาบุคลากรในงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่**. ค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <http://new.research.doae.go.th>
- กัมพล ทองเรือง. (2556). **รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Kolb ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2562, จาก <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/276594>
- คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา. (2564). **รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี**. ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.senate.go.th>
- ฉัฐสิณี หาญกิตติชัย และชาติรี บุญนาค. (2563). **การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องและองค์กรเกษตรกรต้นแบบ**. *วารสารเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 2 (1), 97-108.
- ทรงเกียรติ อิงคามระธร และคณะ. (2561). **การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจังหวัดราชบุรีให้เป็น Smart Farmer โดยการเรียนรู้จาก Smart Farmer ต้นแบบ**. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2562, จาก <https://www.irdmcru.mcru.ac.th>
- ทิตนา แคมมณี. (2560). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นารา กิตติเมธีกุล, วรางคณา ถาวรวิริยตระกูล และชนชาติ เราประเสริฐ. (2559). ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเกษตรกรตัวอย่างในจังหวัดหนองคาย. ใน **การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 54: สาขาศึกษาศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** (2 กุมภาพันธ์ หน้า 419-428). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มนู วัลยะเพชร. (ม.ป.ป.). **การพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันตกกับแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ห้า (พ.ศ. 2525-2529)**. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2560, จาก <http://legacy.orst.go.th/?knowledges>
- มาลีณี จุฑาปะมา. (2554). **จิตวิทยาการศึกษา**. บุรีรัมย์: เรวัตการพิมพ์.
- ละเอียต ศิลาน้อย และกันทิมาลย์ จินดาประเสริฐ. (2561). การใช้มาตรฐานค่าในการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ การโรงแรม และการท่องเที่ยว. **วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**, 8 (15), 118-119.
- ลัทพร รัตนวรารักษ์. (2562). **Digital technology** กับการยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรไทย. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2566, จาก <https://www.pier.or.th/abridged/2019>
- วรทัศน์ อินทร์คัมพร. (2546). **หลักจิตวิทยาในการส่งเสริมการเกษตร**. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2566, จาก <https://www.agecon-extens.agri.cmu.ac.th/>
- วิชาญ เลิศลพ. (2554). **แบบการเรียนของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร**. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2562, จาก <http://www.ssruir.ssru.ac.th>
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2561). **ทะเบียนเกษตรกร ปี 2561**. ค้นเมื่อ 12 เมษายน 2561, จาก <https://data.go.th/dataset/2560>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). **หนี้สินครัวเรือนเกษตรกร ปี 2562**. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2565, จาก <http://service.nso.go.th>
- Franz, I. N. (2010). How farmers learn: Implications for agricultural educations State University **Journal of Rural Social Sciences**, 25 (1), 37-59.
- Gaurav, P. et al. (2017). Learning styles for designing distance learning modules for farmers of hill districts of Uttarakhand. **Indian Journal of Extension Education**, 17 (3), 4-5.

Kamarulzaman, W. (2012). Critical review on effect of personality on learning styles. In **Proceeding of the 2nd International Conference on Arts, Social Science & Technology Penang, Malaysia** (3-5 March pp.1-7). Penang: University Tunku Abdul Rahman.

Kolb, D. A. (1984). **Experiential learning: Experience as the source of learning and development**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis** (3rd ed.). New York: Harper and Row.